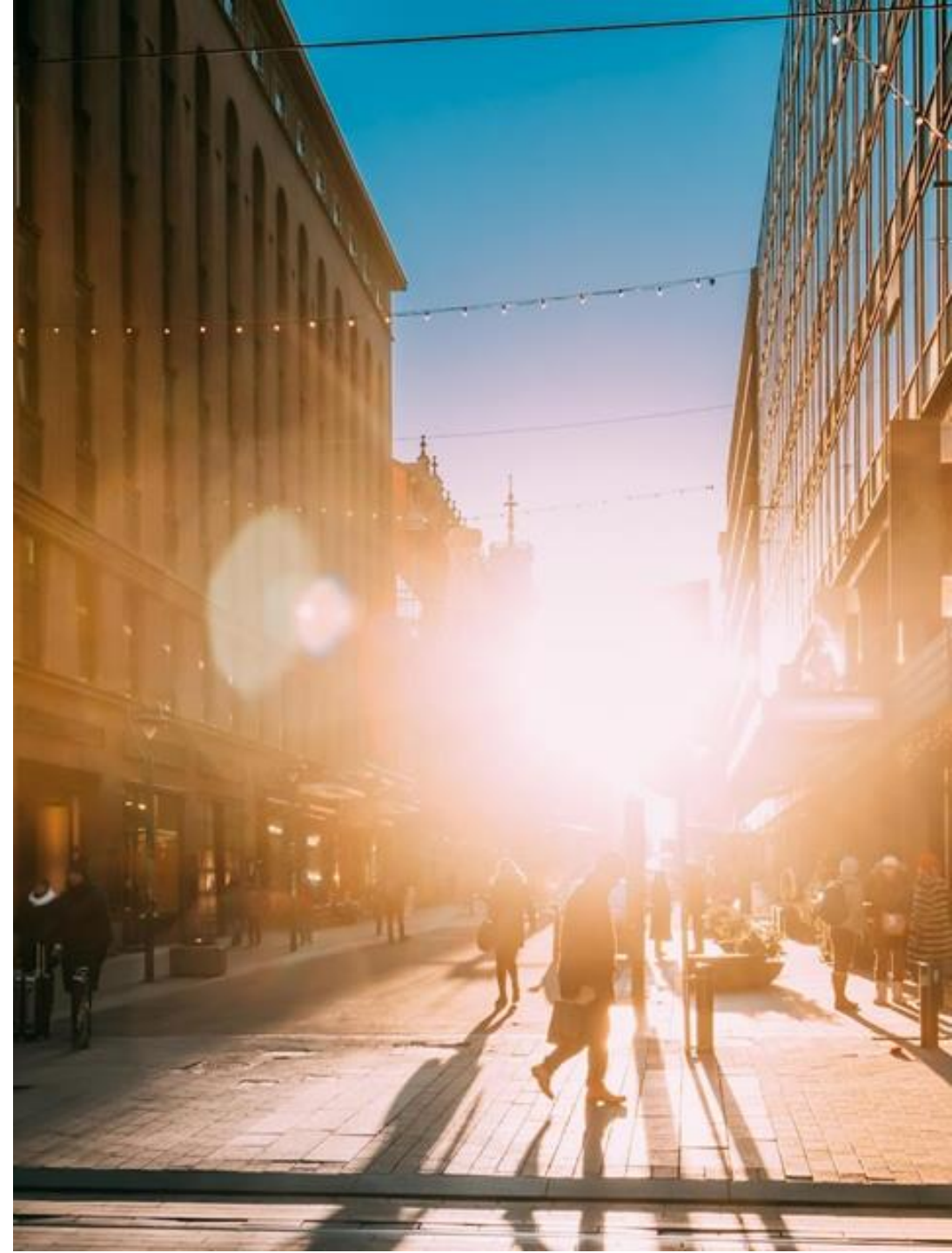

Käyttätymistieto käyttöön julkishallinnossa: Ihmislähtöisyys kompleksisessa yhteiskunnassa

Käyttätymistieto: Mitä ja miksi?

Hankkeen rahoittaa
Suomen Akatemia
(rahoitusnumero 346702)

Tämän miniluennon jälkeen tiedät:

- Mitä **käyttäytymistieto** on ja miksi sitä tarvitaan?
- Miten käyttäytymistietoa on **hyödynnetty julkishallinnossa** eri maissa?
- Millaisia **käsitteitä** voi hyödyntää käyttäytymisen selittämiseen ja ymmärtämiseen?

Mikä näiden ilmiöiden ja käyttäytymisen suhde on?

Kenen pitää
tehdä mitä
eri tavalla?

Käyttäytyminen

**Tavoiteltu
lopputulos**

**Liha- ja meijeri-
tuotteiden
vähentäminen**

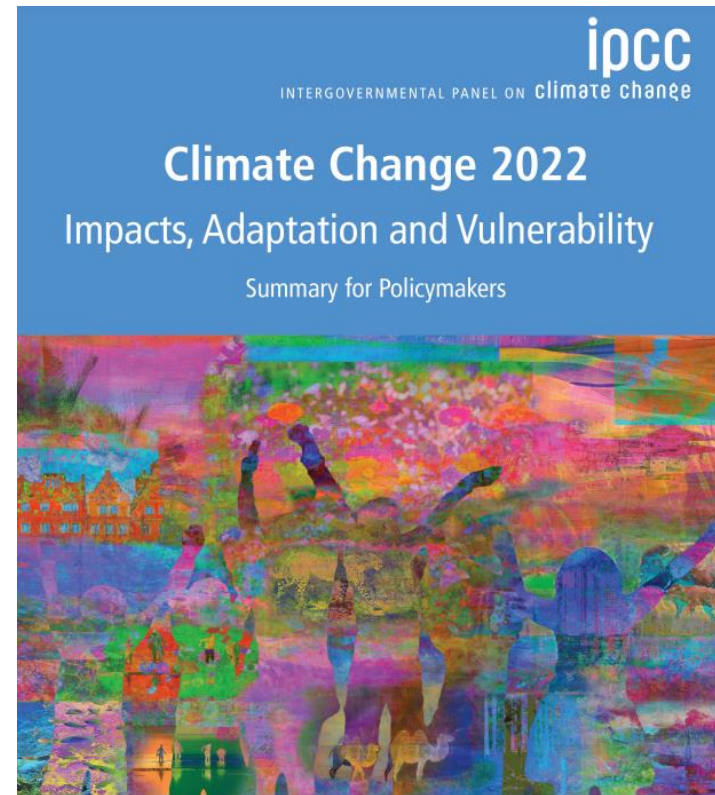
**Kansalais-
vaikuttaminen
päätöksentekoon**

**Lähi- ja kausiruoan
ostaminen**

**Liikematkustamisen
sijaan etäkokousten
pitäminen**

**Vähäpäästöisten
vaihtoehtojen
käyttäminen
alumiinille**

**Rakennusten
eristämisen
parantaminen**

PIKAPOHDINTA: Käyttäytymistä vai ei?

- Liikenneuhkien vähentyminen **Lopputulos**
- Julkisen liikenteen käyttäminen **Käyttäytyminen**
- Kasvomaskin käyttäminen **Käyttäytyminen**
- Koronapandemian laantuminen **Lopputulos**
- Harmaan talouden vähentyminen **Lopputulos**
- Palkkatietojen ilmoittaminen tulorekisteriin **Käyttäytyminen**
- Kaksivaiheisen tunnistautumisen käyttäminen **Käyttäytyminen**
- Kyberturvallisuuden lisääntyminen **Lopputulos**
- Keuhkosyövän vähentyminen **Lopputulos**
- Tupakoinnin lopettaminen **Käyttäytyminen**

Käyttäytyminen voi toki olla myös tavoite tai lopputulos. Olennaista tunnistaa, milloin sitä ei ole muotoiltu käyttäytymiseksi.

Minkä ajattelemme vaikuttavan käyttäytymiseen?

Tieto

Käyttäytyminen

Miksi ihmiset toimivat parempaa tietoaan vastaan?

Esimerkki: Miten saada ihmiset maksamaan verovelkansa ajallaan?

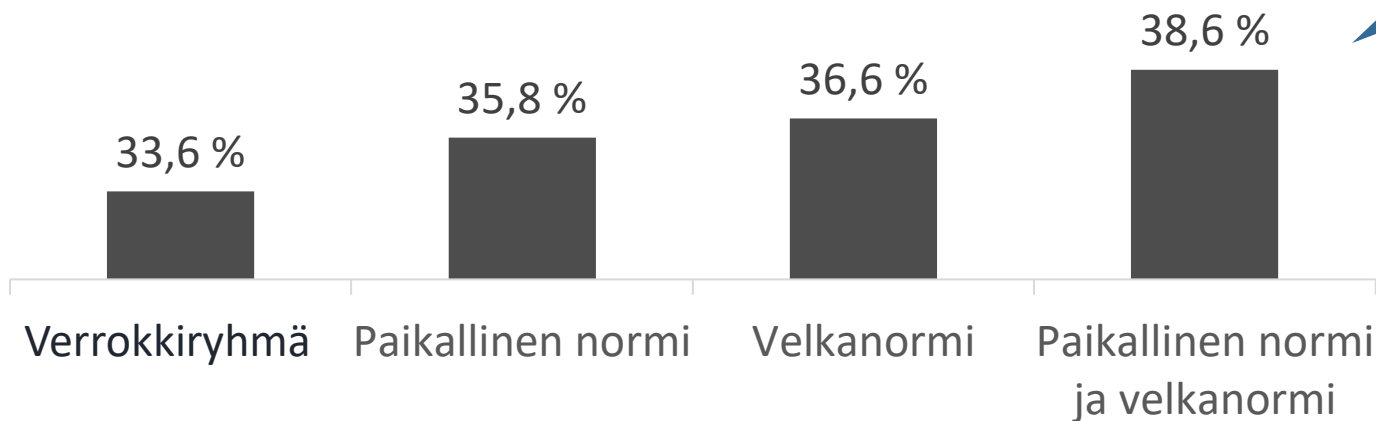
Muiden käyttäytymisestä kertominen kirjeessä lisäsi verojen ajallaan maksua

"Suurin osa paikkakuntasi ihmisistä maksaa veronsa ajallaan."

"Useimmat ihmiset, joilla on samanlaisia velkoja kuin sinulla, ovat jo maksaneet ne."

"Suurin osa paikkakuntasi ihmisistä maksaa veronsa ajallaan. Useimmat ihmiset, joilla on samanlaisia velkoja kuin sinulla, ovat jo maksaneet ne."

% maksanut 23 päivän kuluttua

Appendix: An example of the control letter in the first experiment

Dear Sir/Madam

www.hmrc.gov.uk
Date of issue 4 August 2011
Reference REFERENCE NUMBER

Please pay £9999999999.99

Our records show that your Self Assessment tax payment is overdue.

It is easy to pay. Please call the phone number above to pay by debit card, credit card, or Direct Debit.

You can also pay using internet and telephone banking. For more information on when and how to pay, go to www.hmrc.gov.uk/payinghmrc

If you don't believe that this payment is overdue, please contact us on the number above.

If you have already paid, thank you. If not, please act now.

Käyttätymistieto julkishallinnossa: Pikakatsaus historiaan

THINKING, FAST AND SLOW

DANIEL
KAHNEMAN

WINNER OF THE NOBEL PRIZE IN ECONOMICS

RICHARD H. THALER
WINNER OF THE NOBEL PRIZE IN ECONOMICS
and CASS R. SUNSTEIN
WINNER OF THE HOLBERG PRIZE

Nudge

NEW YORK TIMES Bestseller

Improving Decisions About
Health, Wealth, and Happiness

"One of the few books . . . that fundamentally changes the way I think
about the world." —Steven D. Levitt, coauthor of FREAKONOMICS

LOSS AVERSION

PAIN
FROM LOSS

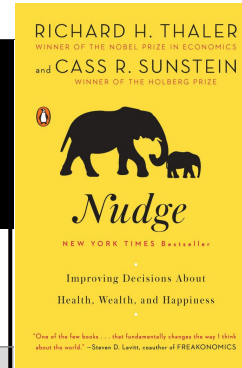

PLEASURE
FROM GAIN

Tuupaus (engl. nudging)

Tieteellinen perusta	Käyttäytymistaloustiede ja psykologia
Tutkimusmenetelmät	Kvantitatiiviset menetelmät (ts. pääasiallisesti satunnaistettu koe)
Käyttäytymiseen vaikuttamisen toimet	Tuupaus
Kohderyhmä	Kansalaiset, kuluttajat ja loppukäyttäjät
Hallitseva politiikkaperustelu	Yksilön käyttäytymisen muutos
Ongelmien laajuus	Rajallinen (ns. helpot ongelmat)
Esimerkki	Muutetaan valinta-arkkitehtuuria ruokalassa (esim. ”viisaammat lounastilat”)

Lisää esimerkkejä tuuppauksista esim. Climate Nudge -hankkeen sivuilla

Joko tiedät, mikä on tuuppaus?

Tuuppaus, nytky, nudge – rakkaalla lapsella on monta nimeä!

CLIMATE NUDGE on tutkimushanke, jossa kehitämme tuuppauksia liikenteen päästöjen vähentämiseksi ja metsien hiilinielujen vahvistamiseksi. Arvioimme tuuppauksia etiikan, talouden ja terveyden näkökulmasta.

Lue lisää tuuppausten synnystä ja siitä, mitä tekemistä niillä on lounasruokailun ja oman kännykkäsi kanssa!

[Ilmastotuuppaukset](#)

[Lisätietoa hankkeesta](#)

KATEGORIA: OLETUSVALINTA

Tuuppauksissa voidaan käyttää hyödyksi sitä, että ihmiset usein pysyttelevät heille tarjotussa oletusvaihtoehdossa, sillä se on vaivattomampaa kuin valinnan muuttaminen. Oletusvaihtoehto saatetaan tulkita myös suositteluksi tai sosiaalisesti suotavaksi vaihtoehdoksi, mikä lisää sen houkuttelevuutta.

Suurempi osa matkustajista valitsee lennon päästökompensaation, jos se on lisätty valmiiksi hintaan.

Paperia voidaan säästää asettamalla tulostimiin oletusvalinnaksi kaksipuoleinen tulostaminen.

Vihreän sähkön ostamista voidaan lisätä asettamalla se oletusvaihtoehdoksi.

Energiatehokkaiden lampujen ostamista voidaan lisätä asettamalla ne oletusvaihtoehdoksi.

Väriävä turvavyö voi vaikuttaa kuljettajien ajotapaan.

Kuljettaja voi ajotyylillään vaikuttaa siihen, kuinka paljon polttoainetta kuluu. Tutkimuksessa haluttiin selvittää, voitaisiinko tuntoaistin kautta välitettävällä informaatiolla vaikuttaa ajotavan ekologisuuteen.

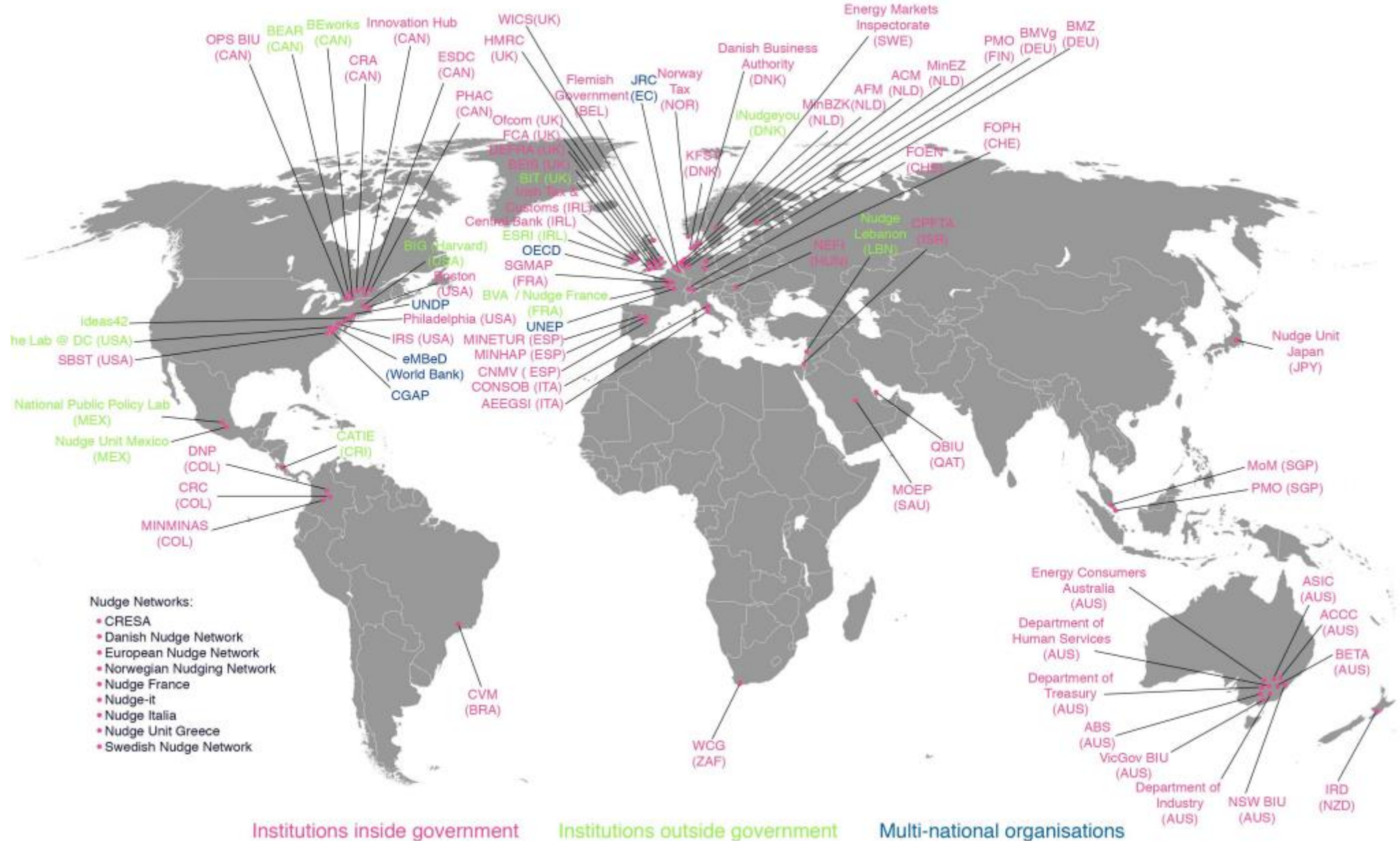
Koehenkilöitä pyydettiin ajamaan ennalta määritelty lenkki, jonka aikana turvavyö väräsi miellyttävällä taajuudella, kun koehenkilö ajoi ekologisesti, ja epämiellyttävällä taajuudella, kun tämä ajoi epäekologisesti. Väriävä oli asetettu mahdollisimman pieneksi, jotta sitä ei välttämättä edes huomaisi tietoisesti. Tutkijoiden ajatuksena oli, että tutkittavat tiedostamattaan välttelisivät epämiellyttävää värinä (rangaistus) ja tavoittelisivat miellyttävää värinä (palkkio), ja ajaisivat ekologisemmin.

Tavoite

Behavioural Insights and Public Policy

Institutions applying BI to public policy around the world

Source: OECD 2016 Behavioural Insights Case Study Survey Dataset.

Knowledge for Policy

KNOWLEDGE SERVICE

Competence Centre on Behavioural Insights

We support policymaking with evidence on human behaviour

[Overview](#) [Topics](#) ▾ [Resources](#) [News](#)

Menu 🔍 Search

Bloomberg Opinion

Sign In

[European Commission](#) > [Knowledge for policy](#) > [Behavioural Insights](#)

[Politics & Policy](#)

Biden's Faith in Behavioral Science Will Pay Off

A government tool that could help speed up vaccine compliance and reduce red tape.

By [Cass R. Sunstein](#)

February 2, 2021, 4:30 PM GMT+2

Tuuppaus (engl. nudging)		Laajennettu käyttäytymistiedon hyödyntäminen politiikkatoimissa ("Advanced BPP")
Tieteellinen perusta	Käyttäytymistaloustiede ja psykologia	Käyttäytymis- ja yhteiskuntatieteet laajemmin
Metodit/ menetelmät	Kvantitatiiviset menetelmät (ts. pääasiallisesti satunnaistettu koe)	Monimenetelmällinen (ts. kvalitatiiviset ja kvalitatiiviset menetelmät)
Käyttäytymiseen vaikuttamisen toimet	Tuuppaus	Kaikki politiikkainstrumentit/-työkalut "käyttäytymistieteellisellä kulmalla" (sis. ns. Nudge+)
Kohderyhmä	Kansalaiset, kuluttajat ja loppukäyttäjät	Kaikki sidosryhmät (sis. päättäjät, virkahenkilöt) ja organisaatiot
Hallitseva politiikkaperustelu	Yksilön käyttäytymisen muutos	"Käyttäytymistieteellisen linssin" soveltaminen läpi politiikkaprosessin
Ongelmien laajuus	Rajallinen (ns. helpot ongelmat)	Laaja
Esimerkki	Muutetaan valinta-arkkitehtuuria ruokalassa (esim. "viisaammat lounastilat")	Käyttäytymistietoon pohjaavat monisidosryhmäiset toimet parantamaan terveellisen ruuan tarjontaa sosiaalisessa ympäristössä

Käyttätymistieteen anti politiikkasykliin

Miten politiikkatoiminta pitäisi muovata näytön perusteella?

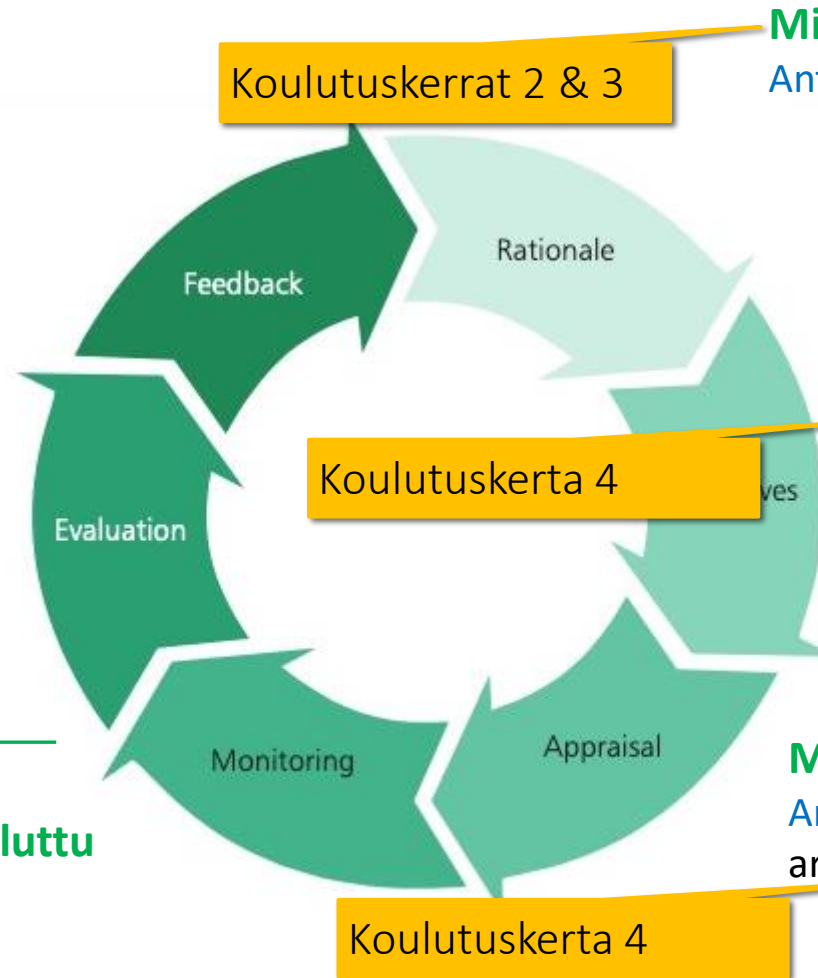
Anti: Vaikuttavuus ja prosessiarviointi

Onko politiikkatoimella haluttu vaikutus, ja miten ja miksi?

Anti: Vaikuttavuus- ja prosessiarviointi

Mikä on vaikuttavin tapa implementoida (toimeenpanna) haluttu vaihtoehto?

Anti: Käytä käyttätymistieteellisiä viitekehyksiä toimeenpanon tukemiseksi

Mikä on ongelma, tarve tai mahdollisuus?

Anti: Muovaa sitä, miten asia ymmärretään

Mitkä ovat mahdollisuudet ratkaista ongelma?

Anti: Käyttätymiseen vaikuttavien asioiden tunnistaminen ja ymmärrys, logiikkamallinnus

Mikä olisi eri vaihtoehtojen vaikutus?

Anti: Mallintaminen, eri toimivaihtoehtojen pilotointi ja arviointi, ml. hyväksyttävyyys

Huolia ja väärinkäsityksiä

- **Huoli 1:** "Kiireisessä valmisteluympäristössä ei virkamiesten ole mahdollista soveltaa käyttäytymistieteellisiä menetelmiä"
- **Huoli 2:** "Resurssien puutteessa ei ole mahdollista tehdä mittavaa arviointia"

Ei hätää: On mahdollista soveltaa eri "asteilla": Käyttäytymistiedon hyödyntäminen voi olla perinpohjaista, koko politiikkavalmistelua läpileikkaavaa/määrittävää tai myös **hyvin nopeaa!**

Näiden menetelmien käyttö mahdollistaa niukkojen resurssien suuntaamista tehokkaasti, oikeisiin kohteisiin

Aina ei tarvitse todeta vaikuttavuutta raskailla koeasetelmilla, vaan voi hyödyntää käyttäytymistieteen mukaisia menetelmiä ja keinoja kevyestikin

Esimerkki: Miten parhaiten tukea keski-ikäisten ylipainoisten miesten elintapamuutosta?

Osana merkityksellistä ryhmää, huolellisesti kehitetyssä ohjelmassa loistavia painonpudotustuloksia

Sport > Football

FIT FANS Almost 2,500 football fans lose **TEN TONNES** in weight after signing up to **get fit**

[Ryan Sabey](#)

23:52, 2 Apr 2022 | Updated: 3:09, 3 Apr 2022

<https://ffit.org.uk/>

<https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2458-13-232>

Football Fans in Training (FFIT): a randomised controlled trial of a gender-sensitised weight loss and healthy living programme for men – end of study report

Sally Wyke, Kate Hunt, Cindy M Gray, Elisabeth Fenwick, Christopher Bunn, Peter T Donnan, Petra Rauchhaus, Nanette Mutrie, Annie S Anderson, Nicole Boyer, Adrian Brady, Eleanor Grieve, Alan White, Catherine Ferrell, Elaine Hindle and Shaun Treweek

Gray et al. *BMC Public Health* 2013, **13**:232
<http://www.biomedcentral.com/1471-2458/13/232>

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Football Fans in Training: the development and optimization of an intervention delivered through professional sports clubs to help men lose weight, become more active and adopt healthier eating habits

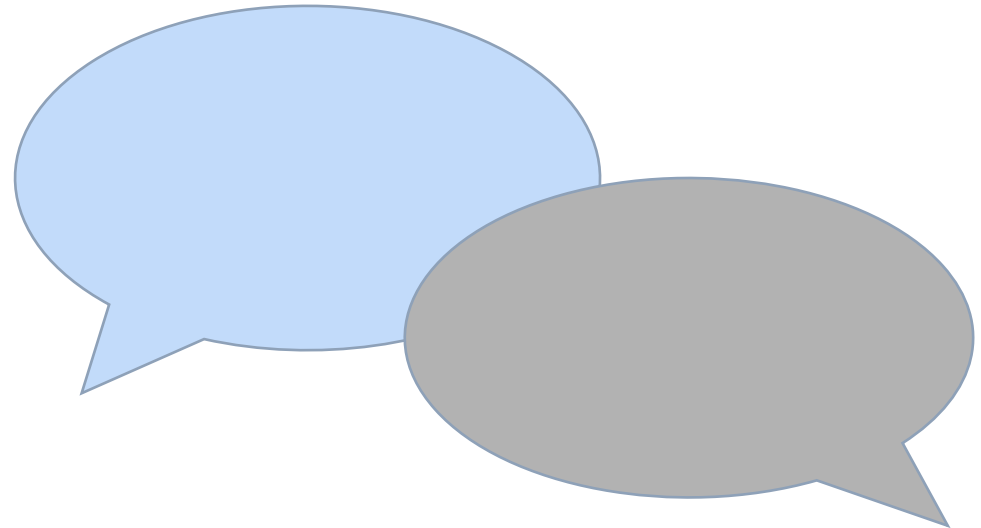
Cindy M Gray^{1*}, Kate Hunt², Nanette Mutrie³, Annie S Anderson⁴, Jim Leishman⁵, Lindsay Dalgarno¹ and Sally Wyke¹

**Mikä vaikuttaa
käyttäytymiseen?**

PIKAPOHDINTA:

- Mitkä asiat vaikuttavat siihen, että tupakoinnin lopettamista yrittävä ihminen onnistuu yrityksessään?
- **Listatkaa onnistumiseen vaikuttavia asioita chatiin!**

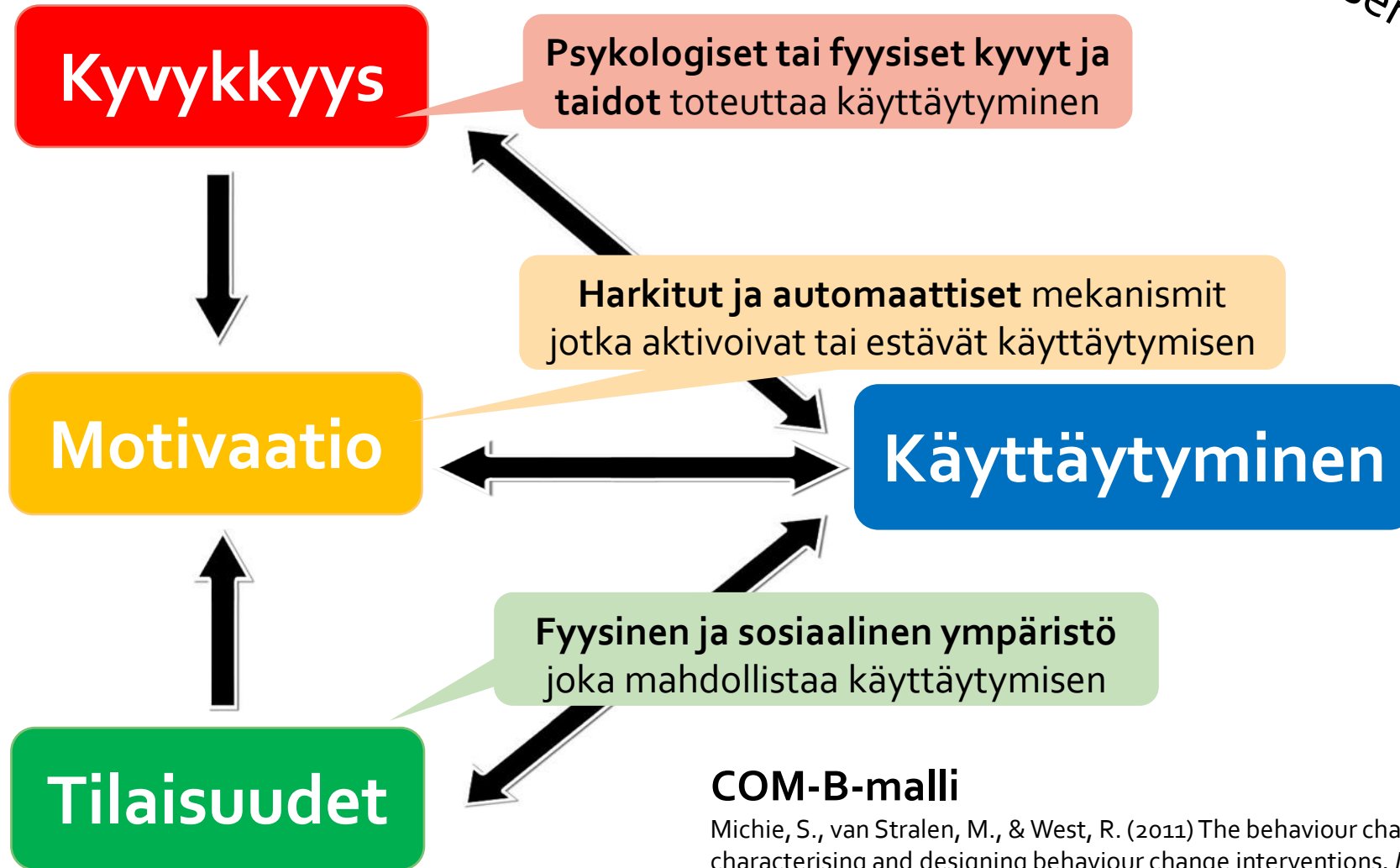
Ymmärrä käyttäytyminen

- **Miksi** joku käyttäytyy kuin käyttäytyy?
- **Minkä täytyy muuttua**, että halutut käyttäytymiset toteutuvat?

- Tähän vastaamista helpottaa käyttäytymisen malli:

“Diagnosoitava” käyttäytyminen kontekstissaan – monesti *useita* vaikuttavia tekijöitä, *tieto* yksin ei riitä

Käyttäytyminen toteutuu kolmen välttämättömän ehdon vuorovaikutuksena

Oikeiden kohteiden valitseminen tärkeää!

KYVYT

Tieto (jonkin asian olemassaolon tieto)	Tieto (mukaan lukien tieto ehdoista/tieteellisistä perusteista), Tieto menettelytavoista, Tieto
Taidot (Harjoittelun kautta saavutetut taidot)	Taidot, Taitojen kehitys, Asiantuntijuus, Kyvyt, Ihmissuhdetaidot, Harjoittelu, Taitojen arviointi
Muisti-, päätöksenteko- ja havaintoprosessit (keskittyä oleminen)	Muisti, Huomiokyky, Keskittymiskyky, Päätöksenteko, Kognitiivinen
Käyttäytymisen säätely (Jonkin käyttäytymisen tavoitteellinen ja suunniteltu hallitseminen tai muuttaminen)	Omaseuranta, Tottumusten muuttaminen, Toiminnan suunnittelu

MOTIVAATIO

Sosiaalinen/ammattillinen rooli ja identiteetti	Ammatti-identiteetti, Ammattimainen rooli, Sosiaalinen identiteetti, Identiteetti,
Omia kykyjä koskevat käsitykset	Itseluottamus, Koettu osaaminen, Minäpystyvyys, Koettu käyttäytymisen hallinta,
Optimismi	Optimismi, Pessimismi, Epärealistinen optimismi, Identiteetti
Käyttäytymisen seurauksia koskevat käsitykset	Uskomukset, Tulosodotukset, Tulosodotusten ominaisuudet, Odotettu katumus,
Aikomukset	Aikomusten pysyvyys, Muutosvaiheiden malli, Transteoreettinen malli ja muutoksen
Tavoitteet	Tavoitteet (distaaliset/proksimaaliset), Tavoitteiden prioriteettiäriestys, Tavoitteen
Vahvistaminen	Palkinnot (proksimaaliset/distaaliset, arvostetut/ei-arvostetut,
Tunteet Aiempiin kokemuksiin, käyttäytymiseen ja psykologisiin tekijöihin kytkeytyvät reagoitavat, joiden avulla yksilö pyrkii käsittelemään hänelle merkityksellisiä asioita tai tapahtumia	Pelko, Ahdistus, Affekti, Stressi, Masennus, Positiivinen/negatiivinen affekti, Loppuun palaminen

TILAISUUDET

Ympäristön olosuhteet ja resurssit	Ympäristön stressitekijät, Resurssit/aineelliset resurssit, Organisaatiokulttuuri/-
Sosiaaliset vaikutteet Ihmisten väliset prosessit, jotka aikaansaavat muutoksia yksilön ajatuksissa, tuntemuksissa ja käytöksessä	Sosiaalinen paine, Sosiaaliset normit, Ryhmän yhdenmukaisuus, Sosiaalinen vertailu, Ryhmänormit, Sosiaalinen tuki, Valta, Ryhmien välinen konflikti, Vieraantuminen, Ryhmän identiteetti, Mallintaminen

Kolmen ison alueen "takana" useita tunnistettuja käyttäytymiseen vaikuttavia asioita

Fyysiset taidot

Tieto

Muisti-, päätöksentekojä ja havaitsemisprosessit

Käyttäytymisen säätely

Sosiaalinen ja ammatillinen rooli, identiteetti

Omia kykyjä koskevat käsitykset

Optimismi

Käyttäytymisen seurauksia koskevat käsitykset

Aikomukset

Tavoitteet

Vahvistaminen

Tunteet

Ympäristön olosuhteet ja resurssit

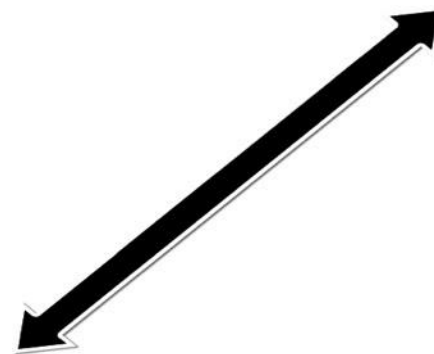
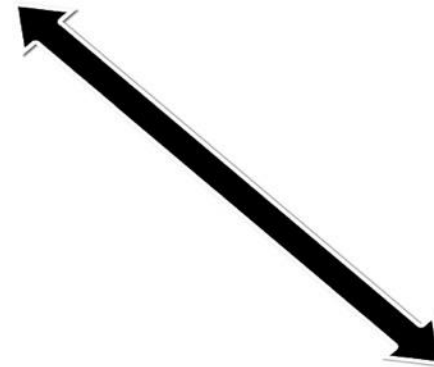
Sosiaaliset vaikutteet

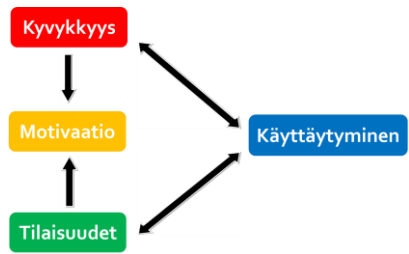
Kyvykkyys

Motivaatio

Tilaisuudet

Käyttäytyminen

	COM-B	TDF:n osa-alueet	Määritelmä
Kyvyt	Fyysiset kyvyt	Fyysiset taidot	Harjoittelun kautta saavutetut taidot tai asiantuntijuus
	Psyykkiset kyvyt	Tieto	Jonkin asian olemassaolon tiedostaminen
		Muisti-, päätöksenteko- ja havaitsemisprosessit	Kyky keskittyä olennaiseen (ts. valikoiva tarkkaavaisuus) ja kyky palauttaa mieleen oppimaansa
		Käyttäytymisen säätely	Jonkin käyttäytymisen tavoitteellinen ja suunniteltu hallitseminen tai muuttaminen
Motivaatio	Tietoinen, reflektiivinen motivaatio	Sosiaalinen ja ammatillinen rooli, identiteetti	Sosiaaliseen tai ammatilliseen rooliin kytkeytyvät odotukset
		Omia kykyjä koskevat käsitykset	Käsitykset omista kyvyistä
		Optimismi	Luottamus siihen, että asiat järjestyvät ja tavoitteet saavutetaan
		Käyttäytymisen seurauksia koskevat käsitykset (tulosodotukset)	Odotukset käyttäytymisen mahdollisista seurauksista
		Aikomukset	Tietoinen päätös käyttäytyä jollain tavalla
		Tavoitteet	Mielikuva niistä seurauksista, jotka ihminen haluaa toiminnalla saavuttaa
	Automaattinen motivaatio	Vahvistaminen	Käyttäytymisen toteutumisen todennäköisyyden vahvistaminen erilaisin ärsykkein
		Tunteet	Aiempiin kokemuksiin, käyttäytymiseen ja psykologisiin tekijöihin kytkeytyvät reagoitavat, joiden avulla yksilö pyrkii käsittelemään hänelle merkityksellisiä asioita tai tapahtumia
Tilaisuudet	Fyysinen ympäristö	Ympäristön olosuhteet ja resurssit	Ihmisen tilanteeseen tai ympäristöön liittyvät olosuhteet, jotka joko tukevat tai ehkäisevät jonkin käyttäytymisen omaksumista tai toteuttamista
	Sosiaalinen ympäristö	Sosiaaliset vaikutteet	Ihmisten väliset prosessit, jotka aikaansaavat muutoksia yksilön ajatuksissa, tuntemuksissa ja käytöksessä

Käyttäytymistietoon pohjautuva politiikka: Johdatus käyttäytymistä koskevan tiedon hyödyntämiseen (2021). Valtioneuvoston kanslia.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021083044629>

Yhteenveto

- Mitä **käyttäytymistiedon hyödyntäminen** merkitsee?
 - Käyttäytymistieteellisten **teorioiden, tutkimustiedon, mallien ja tutkimusmenetelmien** käyttämistä paremman ymmärryksen saavuttamiseksi ja siten **tehokkaampien vaikuttamistoimien** luomiseksi
- Miten käyttäytymistietoa hyödynnetään **julkishallinnossa**?
 - Aiemmin vallalla oli ajattelun oikopolkuja hyödyntävä **tuuppaus-lähestymistapa**, mutta nyttemmin näkökulma on **laajentunut** ("advanced behavioural public policy")
- Millaisia käsitteitä voi hyödyntää käyttäytymisen ymmärtämiseen?
 - COM-B-mallin avulla karkeasti jäsentää käyttäytymiseen vaikuttavat pääseikat **kyvykkyyteen, motivaatioon ja tilaisuuksiin** – näillä monta taustatekijää. Kurssilla palataan tämän mallin käyttömahdollisuuksiin

